

KLAGANDE

1. Jägareförbundet Gävleborg, 885000-0392
Box 975
801 33 Gävle

2. Nätverket Lo & Varg

3. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264
Masthamnen
116 30 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Gävleborgs län
801 70 Gävle

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Gävleborgs läns beslut den 15 december 2016,
dnr 218-8588-16 (bilaga 1)

SAKEN

Licensjakt efter lodjur enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Jägareförbundet Gävleborgs yrkande om att ta bort en mening och ändra två meningar i länsstyrelsens beslutsmotivering.

Förvaltningsrätten avslår överklagandena i övrigt.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Gävleborgs län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt efter fem lodjur inom Gävleborgs län. I beslutet anges att jakten får bedrivas under tiden 1 mars 2017 – 31 mars 2017, eller till dess att jakten avlyses. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad Jägareförbundet Gävleborg anför

Jägareförbundet Gävleborg överklagar beslutet och yrkar att antalet lodjur som får fällas inom licensjakt bestäms till 17 istället för fem lodjur. Jägareförbundet yrkar även meningen ”Att med god marginal ligga över förvaltningsnivån och tillåta en begränsad, selektiv och strikt kontrollerad licensjakt efter lodjur bedömer Länsstyrelsen ligger i linje med länets beslutade förvaltningsmål” på sidan 13 i länsstyrelsens beslut ska tas bort. Förbundet yrkar också att meningen i länsstyrelsens beslut på sidan 15 ”Lodjursstammen ska förvaltas utan att den undre gränsen för förvaltningsmålet underskrids” ändras så att lydelsen blir följande ”Lodjursstammen i länet ska förvaltas i linje med beslut från viltförvaltningsdelegationen 27 november 2014 (dnr 104-7964-15) dvs. mot en nivå på 16 årliga föryngringar som motsvarar ca 88 lodjur”. Förbundet anför i huvudsak följande.

Viltförvaltningsdelegationen i länet har uppdraget att upprätta och besluta om förvaltningsplan med förvaltningsnivåer. Gävleborgs läns viltförvaltningsdelegation har beslutat om ett förvaltningsmål på 16 årliga föryngringar av lodjur. Den fastställda miniminivån är 13 årliga föryngringar. Den senaste inventeringsrapporten säger att länet vintern 2015/2016 hade 19,5 länsegna familjegrupper. Beslut om licensjakt måste därför under rådande förhållanden tas så att effekten blir att länet försöker nå målet om 16 årliga

föryngringar. 19,5 familjegrupper är med stor sannolikhet i underkant av det verkliga antalet familjegrupper. Det finns inget stöd för länsstyrelsens bedömning, varken i beslutet eller i den allmänna definitionen av förvaltningsmål, att man bör sträva efter att lägga sig över förvaltningsmålet med bred marginal.

Ett licensjaktbeslut om 17 lodjur i Gävleborgs län äventyrar inte på något sätt den sammalagda miniminivån i det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet eller miniminivån i länet.

Vad Nätverket Lo & Varg anför

Nätverket Lo & Varg överklagar beslutet och yrkar, som det får förstås, att det ska upphävas. Det anför i huvudsak följande.

På grund av dåliga spårningsförhållanden vid den senaste inventeringen är osäkerheten allt för stor när det gäller lodjursstammens storlek idag. Tveksamheter inför besluten om jakt kan tydligt märkas hos samtliga länsstyrelser, dels genom uttalanden i media, dels vid egna möten där frågan behandlats.

I dagsläget finns inte några särskilda skäl för att göra undantag och tillåta licensjakt på lodjur. Det kan finnas enskilda s.k. problem djur som återkommer till samma färbesättningar men för dessa finns möjlighet till skyddsjakt. Lodjur är överlag inte något problem för samhället och dess invånare. De få angrepp som sker på lösa jakthundar handlar mer om självförsvar än rena anfall. Lodjur har en låg förökningstakt och detta bör också avvägas i beslut om jakt. Skador på stammen tar lång tid att reparera. Att nu stoppa lodjursstammens tillväxt genom jakt framstår som både kortsiktigt och ekologiskt klandervärt.

I Skandinavien börjar brunsten i slutet av februari och håller på fram till början av april. Högbrunsten och de flesta parningarna sker i mitten av mars. All jakt på vuxna lodjur som bedrivs under parningstiden är mycket kännbar för artens tillväxt. Ungdödligheten hos lodjur är generellt sett stor. Drygt hälften av ungarna dör före ett års ålder. I norr är tjuvjakt omfattande och även påkörda lodjur inräknas i lodjursbeståndet. Ingen kan med säkerhet säga hur många lodjur som finns i Sverige idag.

Lodjurspopulationen var som störst omkring 2008/2009 med 290 inventerade familjegrupper och som lägst 2013/2014 med 142 familjegrupper. De senaste två åren har populationen ökat i Sverige. Denna positiva utveckling är en följd av att jakt på lodjur inte har varit tillåten. Att avbryta denna utveckling vore förödande och helt onödigt.

Vad Svenska rovdjursföreningen anför

Svenska rovdjursföreningen överklagar beslutet och yrkar att det upphävs. Den anför i huvudsak följande. I länet orsakar lodjuren endast i väldigt liten omfattning skador på tamdjur. Det är därför inte befogat med någon licensjakt.

Lodjurspopulationen är känslig för jakt och har över tiden varierat kraftigt på grund av de samlade effekterna av legal och illegal jakt. Jakt efter rovdjur påverkar populationen kraftigt då könsmogna vuxna riskerar att fällas.

Efter en topp på 290 familjegrupper 2008/2009 har lodjursstammen minskat till knappt hälften 2013/2014. Då stoppades licensjakt efter lodjur i det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet. I renskötsellänen tilläts licensjakt år 2016 då 44 lodjur rapporterades fällda. Genom att redan nu återuppta licensjakten även i Mellansverige finns risk att återhämtningen bryts och i värsta fall vänds till en ny minskning.

Risken är uppenbar att betydande licens- och skyddsjakt efter lodjur kommer att beslutas nu i vinter av länsstyrelserna i renskötsellänen, dvs. det Norra rovdjursförvaltningsområdet. Där är lodjurspopulationen dubbelt så stor. En reducering av lodjursstammen i dessa områden, där skador på ren är uppenbar, är också förenlig med undantagsbestämmelserna i jaktlagstiftningen. Därför måste den nu överklagade licensjakten ses i ett nationellt perspektiv. Föreningen vill i sammanhanget uppmärksamma om den uppenbara risk som finns med regional rovdjursförvaltning där separata beslut tas utan nationell helhetssyn. Det är stor risk för att den nu överklagade licensjakten i kombination med mer befogad jakt i norra Sverige, medför att lodjurspopulationen i Sverige åter hamnar under gränsen för gynnsam bevarandestatus.

Vad länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut och tillägger följande. Viltförvaltningsdelegationens beslut om förvaltningsnivå för rovdjuren ligger till grund för länsstyrelsens beslut för årets licensjakt på lodjur. Årets tilldelning av lodjur syftar till att långsiktigt sträva mot att lodjurspopulationen i länet närmar sig förvaltningsnivån. Tilldelningen motsvarar troligtvis inte det jaktuttag som krävs för att populationen redan nästa år motsvarar förvaltningsnivån, men målsättningen är att med hjälp av en välavvägd jakt nå denna inom ett par år.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering av licensjakt på lodjur

Av 23 c § jaktförordningen framgår att förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. lodjur ska kunna tillåtas, är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevaran-

destatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Enligt bilaga 4 till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet.

EU-domstolen har i dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

Högsta förvaltningsdomstolen har i beslut den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsregeln i 16.1 e i art- och habitatdirektivet. Mot den bakgrunden finner förvaltningsrätten att det är möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten noterar inledningsvis att Jägareförbundet Gävleborg har yrkat att en viss mening ska tas bort från länsstyrelsens beslutsmotivering samt att ytterligare en mening ska omformuleras. Fråga uppkommer då om länsstyrelsens beslutsmotivering är överklagbar.

När det gäller överklagbarhet av beslutsmotiveringar har Högsta förvaltningsdomstolen i RÅ 2006 ref. 21 avvisat ett överklagande som gjorts i syfte att få uttalanden i domskälen ändrade. I avgörandet framförde Högsta förvaltningsdomstolen att ett överklagande inte kan avse enbart domsmotiveringen, utom i sådana sällsynta fall då denna har självständiga rättsverkningar. Även om det refererade rättsfallet hänvisar till domskäl anser förvaltningsrätten att även en länsstyrelse torde ha utrymme för att motivera sitt ställningstagande vid ett beslut. Att länsstyrelsens motivering i det nu aktuella målet ger uttryck för en viss bedömning eller inställning i den särskilda frågan medför enligt domstolens mening inte att de ifrågasatta meningarna har sådana självständiga rättsverkningar som medför klagorätt. Förvaltningsrätten finner därför att Jägareförbundet inte har rätt att klaga på länsstyrelsens beslutsmotivering, varför yrkandet i denna del ska avvisas.

Förvaltningsrätten övergår härafter till att pröva huruvida förutsättningarna för licensjakt har varit uppfyllda och om finns utrymme för licensjakt efter 17 lodjur istället för fem.

Syftet med den beslutade jakten/Annan lämplig lösning

Även om något särskilt syfte inte är föreskrivet som ett villkor enligt 23 c § jaktförordningen eller artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet, måste det finnas ett angivet syfte för att en meningsfull prövning av frågan om undantaget är proportionerligt eller om det finns någon annan lämplig lösning på det aktuella problemet ska kunna göras. Vid prövning av undantag från det

strikta skyddssystemet får det anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (se Högsta förvaltningsdomstolens beslut den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 och Kammarrätten i Stockholms dom den 14 november 2014 i mål nr 3273-13). Förvaltningsrätten har därmed inledningsvis att ta ställning till om de syften som länsstyrelsen har angett i sitt beslut till stöd för licensjakt kan anses acceptabla i sig.

I beslutet anger länsstyrelsen att syftet med licensjakten är att förebygga och begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenserna, underlätta tamdjurshållning och begränsa skadorna och därigenom skapa förutsättningar för en hållbar lodjursförvaltning. Syftet är vidare att förbättra möjligheterna till samexistens och på det sättet bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Syftet med licensjakt är vidare att förhindra att tätheten av lodjur ökar snabbare än vad som främjar samexistensen med människor i länet.

Länsstyrelsen framför att risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser ökar i områden där förekomst av lodjur är tät. Förutom direkta kostnader till följd av lodjursangrepp på tamdjur finns även indirekta kostnader, såväl för enskilda lantbrukare som för samhället i rovdjurstäta områden, trots ett betydande arbete med förebyggande åtgärder.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning om att licensjakt efter lodjur är ett viktigt verktyg för att hålla lodjurspopulationen på en nivå där skadorna bli hanterbara och som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. Förvaltningsrätten anser därför att de angivna syftena i sig är acceptabla. Vidare bedömer förvaltningsrätten att licensjakt i tillräcklig grad kan förväntas uppnå de angivna

syftena. Licensjakten får därmed även anses ändamålsenlig mot bakgrund av de syften som angetts för beslutet.

Förvaltningsrätten har härfter att bedöma om det finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå dessa syften.

I denna del redogör länsstyrelsen för andra lösningar som skulle kunna bedömas lämpliga, men bedömt att sådana saknas. Länsstyrelsen har därvid uteslutit sådana åtgärder som stängsel, skrämsel av olika slag och skyddsjakt.

Förvaltningsrätten instämmer i länsstyrelsens bedömning att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå de i beslutet angivna syftena. Kriteriet härom är således uppfyllt.

Gynnsam bevarandestatus

En av förutsättningarna för att licensjakt ska kunna beviljas enligt jaktförordningen är, som nämnts ovan, att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. Närverket Lo & Varg har ifrågasatt inventeringsresultaten och huruvida lodjursstammen i Sverige har en gynnsam bevarandestatus. Nätverket Lo & Varg samt Svenska rovdjursföreningen har vidare anfört att den beslutade jakten kan förväntas försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Av Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (NV-06586-16) framgår att den uppskattade populationen av lo i Sverige består av 1 314 individer. Referensvärdet för lodjur i Sverige har fastställts till 870 individer. Vidare framgår att samtliga rovdjursförvaltningsområden uppnådde och översteg sina fastsatta miniminivåer. Förvaltningsrätten fin-

ner inte skäl att ifrågasätta dessa uppgifter och anser att Naturvårdsverkets uppgifter i nämnda delar måste vara utgångspunkten i bedömningen. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till att lodjursstammen är spridd över stora delar av landet konstaterar förvaltningsrätten att de delmål som uppställts i den nationella förvaltningsplanen, i fråga om att uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus, är uppnådda (se Naturvårdsverket, Nationell förvaltningsplan för lodjur förvaltningsperioden 2014-2017). Förvaltningsrätten instämmer därför i länsstyrelsens bedömning om att den svenska lodjursstammen har en gynnsam bevarandestatus.

Vad avser det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet framgår av Naturvårdsverkets beslut om fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län (NV-00552-14) att beslutad miniminivå för förvaltningsområdet har fastställts till 62 föryngringar. Den senaste inventeringen 2015/2016 visade på 85 föryngringar i förvaltningsområdet. Av länsstyrelsens beslut framgår att länen i det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om att det gemensamma jaktuttaget år 2017 inte ska vara större än att förvaltningsområdets lodjurspopulation förväntas ligga kvar på ungefär samma nivå som inventeringsresultatet 2015/2016. Modelleringen ger då ett möjligt jaktuttag på cirka 40 lodjur i förvaltningsområdet.

När det vidare gäller de regionala förutsättningarna har Gävleborgs län en fastställd miniminivå om 13 föryngringar. Beslutad förvaltningsnivå inom länet har fastställts till 16 föryngringar. Det senaste inventeringsresultatet visade på 19,5 föryngringar i länet. Vid bedömning av jaktuttaget om fem lodjur har länsstyrelsen utgått från en försiktighetsprincip som tillåter eventuell skyddsjakt och medger utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att ett jaktuttag om fem lodjur inte påverkar den gynnsamma bevarandestatusen för länets lodjurspopulation i någon större utsträckning. Länsstyrelsen har

vidare bedömt att licensjakten inte kommer att motverka att lodjurstammen ska förbli en livskraftig population på nationell nivå. Förvaltningsrätten instämmer i denna bedömning.

Mot bakgrund av det anförda konstaterar förvaltningsrätten att lodjurstammen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte framkommit något som tyder på att Naturvårdsverkets riktlinjer i nämnda delar riskerar att underskridas. Förvaltningsrätten bedömer därför att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, varken regionalt eller nationellt.

Det har inte framkommit att lodjurstammen är genetiskt sårbar eller att nu beslutad licensjakt på annat sätt riskerar lodjurstammens sammansättning. Förvaltningsrätten finner därför att jakten även är lämplig med hänsyn till lodjurstammens storlek och sammansättning.

Jägareförbundet Gävleborg har dock framfört att det finns utrymme för licensjakt efter 17 lodjur, istället för de fem som länsstyrelsen har beslutat om. Av utredningen i målet framgår att Gävleborg län visserligen har uppnått de miniminivåer som fastställts för länet. Vid inventeringen 2013/2014 och 2014/2015 fastställdes dock enbart 13 respektive 12,5 föryngringar i länet, vilket motsvarar och understiger de miniminivåer som Naturvårdsverket har beslutat om. Under dessa år uppnåddes inte heller förvaltningsnivån om 16 föryngringar i länet. Även om den nu senaste inventeringen visar på 19,5 föryngringar, vilket överstiger såväl Naturvårdsverkets miniminivåer som den regionala förvaltningsnivån, anser förvaltningsrätten att det finns skäl att vidta en viss försiktighet. Länsstyrelsen har framfört att årets jaktuttag syftar till att långsiktigt sträva mot att lodjurspopulationen i länet närmar sig förvaltningsnivån. Förvaltningsrätten anser att det i sig är en väl avvägd bedömning. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten att det vid

årets licensjakt inte finns utrymme för att utöka jaktuttaget på det sätt som Jägareförbundet har yrkat.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

Högsta förvaltningsdomstolen har i beslut den 30 december i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 uttalat att kravet på *selektivitet* måste innebära att jakten ska vara riktad mot vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller grupper av individer som tillhör arten. Vidare måste detta urval ske mot bakgrund av det eftersträfvade syftet i art- och habitatdirektivet, dvs. att det inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos de aktuella populationerna. Högsta förvaltningsdomstolen uttalar även att kravet om *strängt kontrollerade förhållanden* måste innebära att villkoren för jakten är tydliga, främst vad avser de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Dessutom måste det finnas effektiva rutiner som förhindrar att jakt sker i strid med villkoren. Slutligen måste kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten ställas högt.

Det nu överklagade beslutet innehåller såväl tidsmässiga avgränsningar som en upplysning om att ungdjur i möjligaste mån bör fällas före föräldradjur. Länsstyrelsen har även angett under vilka omständigheter som jakten kan avlysas. Beslutet har dessutom förenats med en rad villkor rörande bl.a. jaktledares ansvar och under vilka förhållanden som jakt får bedrivas. Beslutet inkluderar krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur. Det krävs också kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i jaktområdet.

Länsstyrelsen har beslutat att jaktområdet omfattar hela Gävleborg län. Enligt förvaltningsrättens mening är jaktområdet en sådan omständighet som kan falla inom kravet på selektivitet. Det hade därför varit önskvärt om länsstyrelsen begränsat jaktområdet, i vart fall i viss mån. Länsstyrelsen har inte

heller motiverat sitt beslut i denna del, eller redogjort för omständigheter i övrigt som skulle kunna medföra att licensjakten uppfyller kravet om selektivitet. Det i sig utgör en brist i länsstyrelsens beslut. Kravet om att jakten ska vara selektiv kan dock inte enbart avse de geografiska avgränsningarna. Förvaltningsrätten bedömer att länsstyrelsens beslut, trots de påtalade bristerna, får anses vara förenad med sådana villkor att kravet om selektivitet är uppfyllt. Förvaltningsrätten har då särskilt beaktat att beslutet avser ett relativt begränsat jaktuttag och att en lodjurspopulation utan genetisk sårbarhet torde medföra att kravet om en geografisk avgränsning kan sättas lägre. Förvaltningsrätten bedömer därför sammantaget att länsstyrelsens beslut uppfyller kraven om såväl selektivitet som under strängt kontrollerade förhållanden.

Nätverket Lo & Varg har framfört invändningar mot jakttiden som har angetts i beslutet och framfört att all jakt på lodjur under parningstiden är mycket kännbar för artens tillväxt. Förvaltningsrätten konstaterar dock att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) 3 § andra stycket framgår att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo, med undantag från det Norra förvaltningsområdet, får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars. Länsstyrelsen har således haft fog för sitt beslut vad avser den beslutade jakttiden. Vad Nätverket Lo & Varg har framfört i denna del kan inte föranleda någon annan bedömning.

Slutsats

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att länsstyrelsen har grund för sitt beslut om licensjakt efter fem lodjur eftersom samtliga kriterier för licensjakt bedöms vara uppfyllda. Förvaltningsrätten anser dock inte att det finns utrymme att utöka jaktuttaget. Den av länsstyrelsen beslutade licensjakten bedöms vara proportionerlig i förhållande till lododjursstammens

storlek och sammansättning samt med hänsyn till de syften som angetts för jakten. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas, information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

I avgörandet har även nämndemännen P [redacted] och [redacted] deltagit.

[redacted] har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Gävleborg

Natur- och viltenheten

BESLUT

2016-12-16

1 (24)

Dnr 218-8588-16

Beslut om licensjakt efter lodjur i Gävleborgs län 2017

Beslut

Länsstyrelsen i Gävleborgs län beslutar om licensjakt efter högst fem (5) lodjur i Gävleborgs län 2017 enligt förutsättningarna och villkoren som framgår nedan.

Länsstyrelsen medger enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen (1987:905) undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) att jakt inte får ske från motordrivna forskaffningsmedel.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2017 till och med den 31 mars 2017 eller den tidigare tidpunkt då Länsstyrelsen avlyser jakten. Lodjur får bara jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Tilldelning och jaktområde

Jaktområde: Omfattar hela Gävleborgs län, se karta (bilaga 3).

Tilldelning: Högst fem (5) lodjur får fällas totalt inom jaktområdet.

Alla lodjur får fällas oavsett djurets kön och ålder. Ungdjur bör dock av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet, eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen, via SMS samt på hemsidan (www.lansstyrelsen.se/gavleborg).

Hundanvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter ett och samma lodjur under en och samma dag. Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med en god jaktetik och att all hundanvändning ska präglas av detta. Länsstyrelsen vill påminna om 27 § jaktlagen (1987:259) som säger att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 5 § djurskyddslagen som säger att *djur inte får överansträngas*.

Söka efter spår

För att söka efter lodjursspår får motordrivet fordon användas på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder, om fordonet färdas på väg eller skoterled som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000, eller på lantmäteriets karta i skala 1:100 000 i områden där kartor i skala 1:50 000 inte finns.

Detta undantag innebär att sökande längs med väg eller skoterled får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Undantaget ger inte heller rätt att med motordrivet fordon söka efter lodjursspår före den 1 mars 2017.

Länsstyrelsen erinrar om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen (1987:905) inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

Tillåtna jaktmedel

I 6, 8, 10, 11, 14 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) framgår vilka vapen som är tillåtna, samt tillåten ammunition, vid jakt efter lodjur.

Vilka får utföra jakten

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister.

Anmälan kan göras via

- Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer),
- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer),
- e-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer),
- inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>.

Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten.

- Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd inför varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare
- Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.
- Jaktledaren ska ansvara för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle och minst en gång varannan timme under pågående jakt hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen (1987:905). Hund som används vid eftersök av påskjutet lodjur bör vara särskilt tränad i att spåra lodjur.

- Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han eller hon årligen före jakten förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han eller hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.
- Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna för skadeskjutning av lodjur, uppmana jaktdeltagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och att endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.
- Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt lodjur till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen (1987:905), att rapportering av fällt lodjur ska ske snarast och senast inom en timme från den tidpunkt då djuret fällts och att rapportering av påskjutet lodjur ska ske snarast.

Hantering av aktuell tilldelning samt anmälan om fällt eller påskjutet lodjur

Den som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs. Observera att den som av oaktsamhet inte hållit sig informerad kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen (1987:259).

Anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske *snarast, senast inom en timme efter fällt eller påskjutet lodjur.*

Påskjutning definieras enligt föreskrifter om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo enligt följande: *Skott har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att skottet har träffat lodjuret, men lodjuret har inte fällts.*

För meddelande om återstående tilldelning, ring: **010-225 11 99**
(telefonsvarare)

För att få SMS om återstående tilldelning:
SMS:a till **073-123 95 38** (om du har svenskt abonnemang) alternativt
0046731239538 (om du har utländskt abonnemang) texten:
Spara Förnamn Efternamn Lodjursjakt

Förnamn och Efternamn ersätts med jägarens riktiga namn.

För anmälan om fällt eller påskjutet lodjur, ring: **070-241 46 21**

Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
4. Var lodjuret fällts eller påskjutits (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000)
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontakter skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Platsundersökning och eftersök av påskjutet lodjur

Den som påskjutit lo ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att lo är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:

1. djuret påträffats dött
2. djuret påträffats skadat och avlivats
3. vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats
4. djuret inte kan anträffas

Jaktledaren ska på begäran uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit lodjuret genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett *Påskjutet lodjur – platsundersökning och eftersök* (bilaga 6).

Länsstyrelsen beslutar om det påskjutna lodjuret ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjutet lodjur avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontrollen att djuret är oskadat.

Påskjuten lo ska avräknas såvida inte kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet, vid jakt med kulvapen, är så belägen att den utesluter att lon skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att lon inte skadats.

Fälls lo med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt efter lo är tillåten, ska dessa loar inte avräknas licenstilldelningen.

Besiktning av fällt lodjur

Länsstyrelsens besiktningsman besiktar samtliga fällda lodjur.

Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett *Registrering av fälld lo* (bilaga 4) och blankett *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga 5).

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.

Om Länsstyrelsens så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten på Länsstyrelsens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela lodjuret staten.

Besiktningsmannen tar vid besiktning ett hudprov (cirka 1 x 4 cm) och märker lodjursskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt.

Flådd kropp inklusive huvudet och testiklar sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningsmannens försorg. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in. Delarna skickas i två försändelser där hudprovet skickas separat och övriga delar skickas tillsammans. I varje försändelse bifogas en kopia av blanketten *Registrering av fälld lo* (bilaga 4). I försändelsen av djurkroppen ska även bifogas en kopia av blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga 5).

Lodjur, alternativt delar av lodjur, som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Under förutsättning att ovanstående uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har samlats in samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller skinn och fällda lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta ett fälld lodjur till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få detta tillbaka mot en avgift. Önskas kraniet tillbaka ska detta anges särskilt på blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fällda lo* (bilaga 5). Kraniet märks med mikrochip av SVA.

Försäljning av skinn och kranie

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Beskrivning av ärendet

Utbredning, inventeringar och tillväxt

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Inventeringen regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (ändrade genom Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2012:01 och NFS 2012:12), samt tillhörande instruktioner och faktablad.

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2015/2016 fanns 273,5 familjegrupper av lodjur i Skandinavien (274 familjegrupper, varav

en delas med Finland). Detta är en ökning med 41 familjegrupper jämfört med 2014/2015. Av familjegrupperna återfanns 52 i Norge och 221,5 i Sverige. Baserat på antalet familjegrupper beräknas den svenska delen av populationen omfatta cirka 1314 djur. De 273,5 familjegrupperna i Skandinavien motsvarar en population av omkring 1624 lodjur. I Mellersta förvaltningsområdet inventerades 85 familjegrupper, vilket motsvarar cirka 467 lodjur. Det totala antalet lodjur får man genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningsfaktor. För Mellersta rovdjursförvaltningsområdet motsvarar denna cirka 5,48 ($\pm 0,40$) – 6,24 ($\pm 0,73$) lodjur per familjegrupp (Tovmo m. fl. *Inventering av lodjur 2016*).

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är enligt tidigare forskningsrapporter främst begränsad av legal jakt i renskötselområdet och av bytestillgången i Mellansverige. Forskarna har även dragit slutsatsen att lodjursstammen inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Regeringen bedömer i sin proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Nationella målsättningar för lodjursstammens utveckling och bevarandestatus för lodjur

Sveriges nuvarande rovdjurspolitik beslutades i stora drag av riksdagen 2001, efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att arterna kunde sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Den 10 december 2013 beslutade riksdagen (riksdagens protokoll 2013/14:43) om regeringens proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191), där det bl.a. föreslås att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Samtidigt ska tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas.

Riksdagen beslutade också i enlighet med regeringens proposition om referensnivåer för stammarnas storlek och för utbredningen av rovdjursarterna i Sverige. Angående lodjur hade regeringen föreslagit att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 700–1000 individer och att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län. Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och

utbredningsområde är uppnådda, bedömde regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

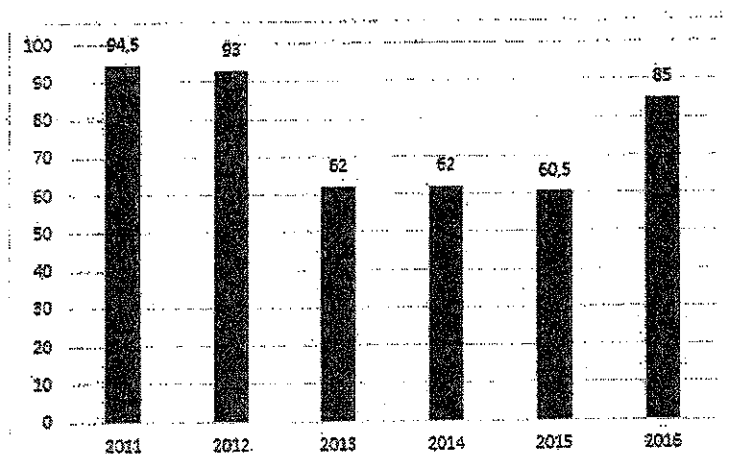
Den 16 december 2013 tog Naturvårdsverket ställning till referensvärdena för björn, järv, lodjur och varg (NV-09661-12) inom ramen för rapporteringen enligt Artikel 17 i Art- och habitatdirektivet. När det gäller lodjur rapporterade Naturvårdsverket att referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige, fördelade på de biogeografiska områdena Alpin (140 individer) och Boreal (730 individer). Naturvårdsverket bedömde att livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, att framtidsutsikterna är bra och att bevarandestatusen är gynnsam.

Lodjur i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i Mellersta förvaltningsområdet. Det kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen, men berör också på att det vissa år är svårt att inventera, på grund av brist på bra spårnö.

Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer, i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är det tätheten av rådjur som visats ha stor betydelse för hur lodjurspopulationen kan utvecklas i området.

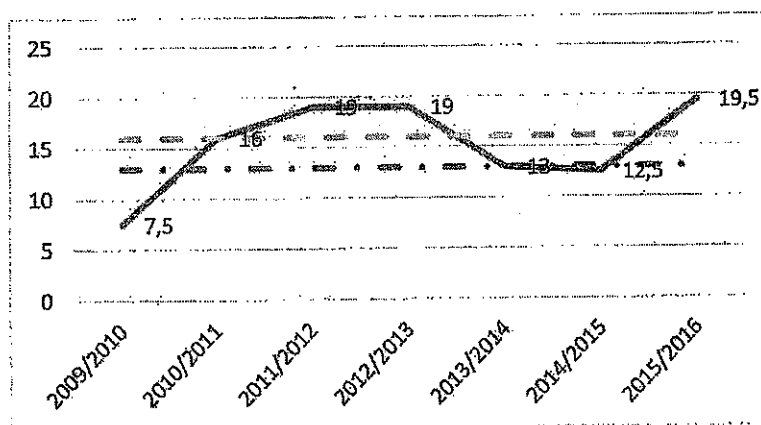
Enligt Viltskadecenters sammanställning konstaterades 112 familjegrupper av lodjur i Norra rovdjursförvaltningsområdet säsongen 2015/2016. Samtidigt inventerades 85 familjegrupper i Mellersta och 24,5 familjegrupper i Södra förvaltningsområdet. Halva familjegrupper uppstår när en familjegrupp rör sig över länsgränser och därmed delas mellan olika län. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV-00552-14). Detta motsvarar cirka 341 lodjur.

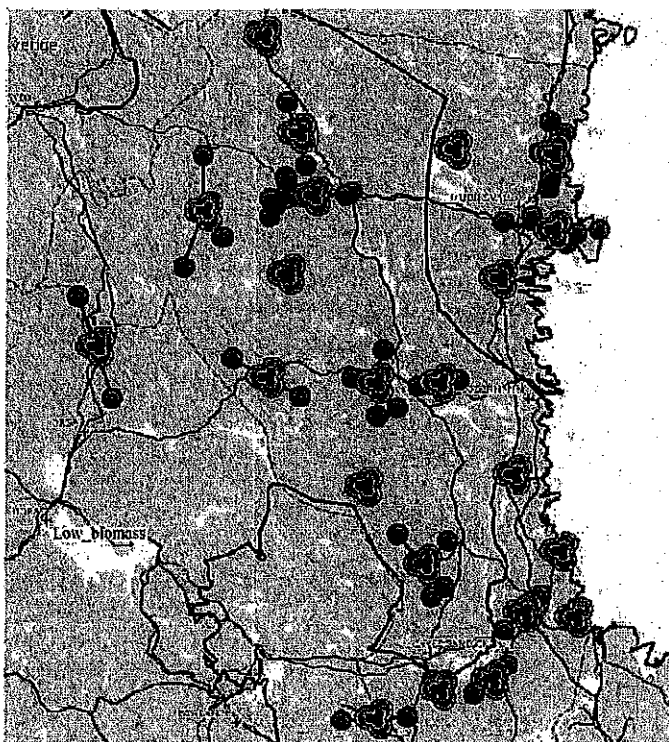
Figur 1. Antalet lodjursföryngringar i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011-2016.

Lodjursstammens storlek, utveckling och utbredning i länet

Antalet konstaterade familjegrupper i Gävleborgs län har varierat sedan inventeringarna började. Totala antalet lodjur i länet har sannolikt inte varierat lika mycket mellan åren. Familjegrupper kan grovt omräknas till antal individer. Inventeringsresultatet från 2015/2016 visar att antalet familjegrupper av lodjur är 19,5 vilket motsvarar en population på omkring 107 lodjur (se figurerna 2 och 3).

Figur 2. Resultatet av lodjursinventeringen i Gävleborgs län under perioden 2008/2009-2015/2016. Länets förvaltningsnivå är av Viltförvaltningsdelegationen satt till 16 föryngringar per år (gul linje). Miniminivån i länet motsvarar 13 föryngringar (grön linje). Källa inventeringsresultat: Viltskadecenter 2016.

Figur 3. Lodjur finns spridda i hela Gävleborgs län. Kartan visar inventeringsresultaten från säsongen 2015/16.

Antalet lodjur som kan fällas

Lodjursforskaren Henrik Andrén använder sig i *"Prognoser för lodjurspopulationen 2017 och 2018 i Sverige vid olika beskattningsnivåer"* från den 30 november 2016 för att beräkna effekterna av jakt på lodjurspopulationen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet vid olika beskattningsnivåer.

Tillväxttakten i lodjurspopulationen i förvaltningsområdet beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region.

De åtta länen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om att det gemensamma jaktuttaget 2017 inte ska vara större än att förvaltningsområdets lodjurspopulation förväntas ligga kvar på ungefär samma nivå som inventerings-säsongen 2015/2016. För att populationen ska ligga kvar på ungefär 85 (66-107) kvalitetssäkrade föryngringar, cirka 467 lodjur, ger modelleringen ett möjligt jaktuttag 2017 på cirka 40 lodjur i förvaltningsområdet. Detta innebär vidare att utöver licensjakten även finns utrymme för skyddsjakt under 2017, om behovet skulle uppstå. Endast ett lodjur har under 2016 avlivats vid skyddsjakt i förvaltningsområdet. Ett jaktuttag på 50 lodjur under 2017 ger exempelvis cirka 83 (65-105)

familjegrupper inventeringssäsongen 2017/2018, att jämföra med miniminivån på 62 familjegrupper.

Samverkan inom Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

I enlighet med propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (Prop. 2012/13:191) har länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (MFO) samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverket beslut om miniminivåer för lodjur (NV-00552-14), respektive länens förvaltningsplaner, samt gällande författningar. Länsstyrelserna i det Mellersta förvaltningsområdet har haft ett flertal möten för att diskutera förutsättningarna för, och målsättningarna med, licensjakt på lodjur. Samråden har även gällt utformning av beslut och det praktiska genomförandet av licensjakten.

Motivering till beslutet

Förutsättningarna för licensjakt regleras i jaktförordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) med de ändringar och tillägg som införts genom NFS 2014:25 samt Art- och habitatdirektivet (se under rubriken Bestämmelser som beslutet grundas på).

För att säkerställa att jakten är begränsad, bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden följer nedan Länsstyrelsens redogörelse för licensjaktens skäl och syften, samt vilken omfattning och utformning jakten ska ha för att vara lämplig och ändamålsenlig.

Den övergripande målsättningen för förvaltningen av lodjur är att lodjursstammen ska ha gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte blir påtagligt svårare att hålla tamdjur och att hänsyn tas till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. I praktiken innebär det att alla förvaltningsåtgärder som vidtas, inklusive licensjakt, syftar till denna samexistens mellan människa och lodjur.

Licensjaktens syften

Syftet med att besluta om licensjakt i Gävleborgs län är att förebygga och begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenserna, underlätta tamdjurshållning och begränsa skadorna för att därigenom skapa förutsättningar för en hållbar lodjursförvaltning, förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus (prop. 2012/13:191). Syftet står i enlighet med Riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (prop. 2012/13:191).

Enligt propositionen är det mycket viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen. Socioekonomiska skäl och att förhindra skador kan enligt Art- och habitatdirektivet utgöra grund för jakt.

Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser ökar i områden där förekomsten av lodjur är tät. Förutom direkta kostnader till följd av lodjursangrepp på tamdjur, har Sveriges Lantbruksuniversitet konstaterat att det finns indirekta kostnader såväl för enskilda lantbrukare som för samhället i rovdjurstäta områden, trots ett betydande arbete med förebyggande åtgärder.

Syftet med att vidta licensjakt som åtgärd i Gävleborgs län innebär vidare att förhindra att tätheten av lodjur ökar snabbare än vad som främjar samexistensen med människor i länet.

Uppnå syftet med jakten

Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. Helheten är alltigenom beroende av att rovdjursförvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad (Linnell 2013 s. 38). Förtroendet för förvaltningen är därför enligt länsstyrelsens bedömning en nyckelfaktor för lodjurets gynnsamma bevarandestatus i Sverige och i Gävleborgs län på lång sikt.

Den regionala förvaltningsplanen för rovdjur i Gävleborgs län, antagen av Viltförvaltningsdelegationen den 17 juni 2013, samt den av Viltförvaltningsdelegationen beslutade förvaltningsnivån för lodjur, beslut från den 27 november 2014 (dnr 104-7964-15), är regionalt betydelsefulla dokument för rovdjursförvaltningen i länet bland samtliga samhällsintressen och allmänheten samt länsstyrelsen. Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för rovdjurs- och här specifikt lodjursförvaltningen är att leva upp till de förväntningar som finns regionalt att den beslutade förvaltningsnivån, 16 föryngringar i Gävleborgs län, ska eftersträvas och respekteras. Att med god marginal ligga över förvaltningsnivån och tillåta en begränsad, selektiv och strikt kontrollerad licensjakt efter lodjur bedömer Länsstyrelsen ligger i linje med länets beslutade förvaltningsmål. Länsstyrelsen bedömer också att en adaptiv lodjursförvaltning kan inverka positivt på rapporteringsviljan från jägare/allmänhet när de upptäcker nya lodjur, vilket leder till en bättre inventering, större delaktighet i förvaltningen och även en ökad förutsägbarhet.

Socioekonomiska konsekvenser

Förekomst av rovdjur kan leda till både negativa och positiva socioekonomiska effekter. Det samlade rovdjurstrycket ökar på många platser i landet idag, däribland i Gävleborgs län, och det är viktigt att beakta helhetsbilden när det gäller möjliga effekter som kan uppstå. Det kan bland annat vara rädsla och oro

i samband med den upplevda risken för den egna säkerheten, men också skador på tamdjur samt ekonomiska effekter i samband med direkta skador och förebyggande åtgärder. Förekomsten av rovdjur kan även leda till möjligheter i form av turism och jakttillfällen vilket kan innebära positiva upplevelser och inkomst. Enligt undersökningar är attityderna idag positiva gentemot lodjur och det finns en acceptans för artens förekomst och förvaltning bland länets befolkning. Länsstyrelsen har också genom sin förvaltning ambitionen att bibehålla en fortsatt hög acceptans för lodjur.

Skador på tamdjur, främst på får och hundar, i länet som orsakas av lodjur är få men antalet varierar från år till år. Det finns också en tendens till svag ökning av antalet skador de senaste åren även om sambandet med antalet lodjur inte är lika tydligt. Exempelvis skedde sju lodjursangrepp 2015 och hittills under 2016 har länet haft sex säkra angrepp samt ett sannolikt angrepp från lodjur. På sikt kan en växande lodjursstam leda till ett ökat behov av skyddsjakt eftersom risken för skador kan komma att öka. Detta i sin tur leder till höga kostnader för samhället, minskad acceptans för arten, ökad oro och psykisk stress, vilket kan resultera i en ökad motsättning mellan länsstyrelsens förvaltning och ortsbefolkningen som följd.

En begränsad och selektiv licensjakt som sker under strängt kontrollerade förhållanden är enligt Länsstyrelsen nödvändig för att begränsa risken för skador och negativa socioekonomiska konsekvenserna som lodjur orsakar.

Annan lämplig lösning

Utöver licensjakt arbetar Länsstyrelsen även i största möjliga utsträckning med andra åtgärder så som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur. Detta är dock inte tillräckligt och för att begränsa skador bedömer Länsstyrelsen att licensjakt utgör ett nödvändigt komplement för att ytterligare minska risken för negativa socioekonomiska konsekvenser. Detta gäller särskilt i områden med tät förekomst av lodjur och andra rovdjur.

Ett alternativ till licensjakt på lodjur, för att motverka skador, är skyddsjakt. Länsstyrelsen gör dock bedömningen att skyddsjakt inte är ett lämpligt alternativ till licensjakt. Skyddsjakt innebär att problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och metoder som vid licensjakt inte är tillåtna är då ofta tillåtna. De fällda djuren omhändertas vanligtvis av myndigheterna och rovdjuren får en sorts karaktär av skadedjur. Att genomföra skyddsjakter med populationsreglerande effekt skulle vara mycket resurskrävande och kostsamt och är därmed inte en lämplig lösning för att hålla stammen på en nivå som motsvarar länets uppsatta förvaltningsnivå.

Andra lämpliga lösningar som provas i samband med skador är exempelvis skrämsel av olika slag, och stängsling. Skrämsel är en åtgärd som ofta har en kort eller begränsad effekt på lodjur som orsakar skador. Lodjuren är också

mycket svåra att stänga ute från fårhagar, då de både kan klättra, ta sig igenom och lätt hoppar även över höga stängsel (Rapporter från Viltskadecenter "Tamdjursstängsel och lodjur – försök i djurparker", 2004 och "Stängsel-försök med lodjur"). Andra förebyggande åtgärder än rovdjursavvisande stängsel provas, men att utvärdera effekten är svårt. Förebyggande insatser bedöms av Länsstyrelsen heller inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller för att förebygga att lodjur på lång sikt inte angriper tamdjur som får. Det finns vidare enligt Länsstyrelsen för närvarande inte någon effektiv alternativ lösning till licensjakt.

Gynnsam bevarandestatus

Den svenska lodjursstammen bedöms ha vuxit till cirka 1314 lodjur och lodjuret som art har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

I Mellersta rovdjursförvaltningsområdet, fanns det efter inventeringen 2015/16 cirka 467 lodjur, beräknat utifrån antalet familjegrupper multiplicerat med omräkningsfaktorn 5,48 ($\pm 0,40$) – 6,24 ($\pm 0,73$). Det uttag av lodjur som vid licensjakt, i de avgränsade jaktområdena, sammanlagt planeras fällas i förvaltningsområdet bedöms inte påverka förvaltningsområdets lodjurspopulation nämnvärt och bedömningen är även att den inte äventyrar lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Uttaget medger även att skyddsjakt på lodjur är möjligt vid behov i samtliga län inom Mellersta förvaltningsområdet.

Naturvårdsverket har fattat beslut om miniminivåer för lodjur (dnr NV-00552-14). För Gävleborgs del är miniminivån för antalet lodjursföryngringar 13 stycken, vilket motsvarar minst omkring 71 lodjur.

I Gävleborgs län fanns det utifrån det senaste inventeringsresultatet 19,5 länsegna familjegrupper, vilket motsvarar cirka 107 lodjur, spridda över hela länet (se figur 3).

Allt fler lodjursföryngringar kvalitetssäkras varje år i länet under inventeringsperioden. Med bättre utnyttjande av kameror i inventeringsarbetet och fler rapporterade observationer från allmänheten, finns det förutsättningar att dokumentera en allt större andel av lodjuren. Detta kommer att ge ett allt bättre och stabilare underlag för kommande års beslut om jakt. I grannlänen finns flertalet familjegrupper, varför länet inte kan klassas som ett spridningsområde i utkanten av utbredningsområdet, utan snarare tillhör kärnområdet för populationen.

Lodjursstammen i länet ska även förvaltas utan att den undre gränsen för förvaltningsmålet underskrids. Detta i linje med beslut från Viltförvaltningsdelegationen 27 november 2014 (dnr 104-7964-15) att förvaltningsnivån ska vara 16 föryngringar, d.v.s. cirka 88 lodjur i länet. I Viltförvaltningsdelegationen ingår samtliga aktörer för olika intressen i länet, samt fem politiker som representerar allmänheten. Länets förvaltningsnivå är

fastställd med hänsyn till rådjurspopulationen i Gävleborgs län, vilket är den viktigaste naturligt begränsande faktorn hos lodjuren i Mellansverige.

Länsstyrelsen bedömer att ett begränsat uttag på 5 lodjur under licensjakt inte påverkar den gynnsamma bevarandestatusen för länets lodjurspopulation i någon större utsträckning. Länsstyrelsen anser inte heller att det kommer att motverka att lodjursstammen ska förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde på nationell nivå. Länsstyrelsen bedömer vidare att det även finns utrymme för skydds jakt om behovet skulle uppstå, baserat på förra årets inventering och att trenden visar på en uppgång av länets lodjurspopulation.

Jaktuttag i Gävleborgs län

Årets jaktuttag på totalt 5 lodjur bedöms av Länsstyrelsen vara rimligt med hänsyn till samtliga ovanstående faktorer och bedöms få önskvärda effekter för att förebygga risken för skador och negativa socioekonomiska konsekvenser orsakade av lodjur. Vid bedömning av möjligt jaktuttag i Gävleborgs län har hänsyn tagits till hur stor andel av lodjursstammen som finns i Gävleborg och att jaktuttaget inte påverkar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Vidare har Länsstyrelsen utgått från en försiktighetsprincip som både tillåter eventuell skydds jakt på problematiska individer samt medger ett utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation.

I bedömningen ingår också att risken för underbeskattning av lodjursstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överbeskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka lodjurets gynnsamma bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlaget för kommande förvaltningsbeslut, enligt principerna för adaptiv viltförvaltning. I och med genomförandet och utvärdering av kommande års licensjakter kommer kunskaper att öka och de osäkerheter som finns att minska. Detta är vedertagen metodik inom all viltförvaltning. Länsstyrelsens samlade bedömning är att en begränsad och selektiv licensjakt kan genomföras i Gävleborgs län 2017. Jakten kommer vidare att genomföras med ett flertal villkor som säkerställer att den sker under strängt kontrollerade former.

Sammanfattning

Licensjakt bedöms av Länsstyrelsen hålla lodjursstammen på en nivå som inte leder till oacceptabel påverkan på tamdjur, eller i övrigt oacceptabla förhållanden i relationen mellan människa och rovdjur. Jakt som ett inslag i beståndsförvaltning av de stora rovdjuren kan därmed minska den negativa påverkan som rovdjuren kan utgöra mot en traditionell livsstil och därigenom inverka på landsbygdens utveckling i stort.

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter lodjur kan medges för att det inte finns någon annan lämplig lösning för att reglera lodjursstammen och samtidigt sträva mot länets beslutade förvaltningsnivå. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter lodjursstammen i Mellersta förvaltningsområdet såväl som i Gävleborgs län att med fortsatt god marginal förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde. Beslutet är också i överensstämmelse med LCIE:s riktlinjer om förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå.

Länsstyrelsen beslutar därför om licensjakt efter lodjur i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Lodjur återfinns i bilaga 4 a till EU:s Art- och habitatdirektiv över noggrant skyddade arter beträffande vilka staterna enligt artikel 12 ska förbjuda att avsiktligt fånga eller döda exemplar i naturen. Enligt samma artikel är det förbjudet att avsiktligt störa dessa arter, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder.

Enligt artikel 12.1 a) Art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjur finns uppräknad i bilaga 4a såsom en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1.e) art- och habitatdirektivet följer att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Lodjur får enligt 3 § jaktlagen endast jagas om det följer av jaktlagen eller föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av denna lag.

Art- och habitatdirektivets undantagsbestämmelser har införts i svensk lagstiftning genom 23 a - 29 och 31 §§ jaktförordningen. I 23 c § första stycket anges de allmänna förutsättningarna för licensjakt:

"Förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte

försvarar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Förordning (2009:1265)”

Enligt förarbetena till svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur.

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bl.a. vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bl.a. följande om möjligheterna till jakt: ”från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åttlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder”

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen (1987:905) får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter lodjur till Länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d § jaktförordningen (1987:905), under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förordningen (2009:1263).

Enligt beslut den 29 september 2016 (NV-06586-16) delegerar Naturvårdsverket rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga Länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller till och med den 15 april 2017.

Beslutet om licensjakt efter lodjur i Gävleborgs län 2017 fattas med stöd av 23 c, 23 d, 24 a andra stycket, 24 d andra stycket och 49 §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (dnr. NV-06586-16). I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv. Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) med de ändringar och tillägg som införts genom NFS 2014:25.

Enligt 9 b § jaktförordningen (1987:905) ska det i föreskrifter eller beslut som avses i 11, 14 och 15 §§, 20 § 2 samt 21, 23 a–23 d, 24, 24 e, 29 och 31 §§, samma förordning anges vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas, vilka medel och metoder som får användas, vilken tid och vilket område som avses, de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador eller olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd, och den kontroll som kommer att ske.

Enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen (1987:905) får undantag medges från förbudet i 31 § jaktlagen (1987:259) att bedriva jakt från motordrivet fortskaffningsmedel. Motordrivet fordon har samma betydelse som i 2 § lagen om vägtrafikdefinitioner (2001:559).

Enligt 5 b § jaktförordningen (1987:905) ska den som vid tillåten jakt har fällt eller påskjutit björn, varg, järv eller lo anmäla detta till länsstyrelsen utan dröjsmål och senast samma dag. Förordning (2009:1265).

Information

Jakt som inte följer villkoren i detta beslut sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259).

Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Lodjur som är fredade tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen (1987:905). Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen (1987:905) bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som övrig fauna samt rekreationssökande allmänhet.

Länsstyrelsen erinrar om rapporteringsskyldigheten att snarast, senast inom en timme efter fällt eller påskjutet lodjur rapportera detta till Länsstyrelsen.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Gävleborg, Borgmästarplan, Gävle samt på Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/gavleborg.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av [REDACTED] med handläggare [REDACTED] som föredragande. I den slutliga handläggningen har också [REDACTED] deltagit.

Denna handling är godkänd i länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor:

Hur man överklagar
Lathund för dig som deltar i licensjakten på lodjur i Gävleborgs län 2017
Karta över jaktområde
Besiktningsprotokoll, Registrering av fälld lo
Besiktningsprotokoll, Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo
Besiktningsprotokoll, Påskjuten lo - platsundersökning och eftersök

Kopia till:

Naturvårdsverket
Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborg
Länsstyrelserna i mellersta förvaltningsområdet
Skandinaviska lodjursprojektet Skandlynx
Jordbruksverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

